

Metodický pokyn pro akreditaci

MPA 41-01-22

K aplikaci ČSN EN ISO 14065:2013

Skleníkové plyny – Požadavky na orgány validující nebo ověřující skleníkové plyny pro použití v akreditaci nebo jiných formách uznávání v akreditačním systému České republiky

Datum vydání: 01. 12. 2022

Neobsahuje **text normy**

Obsah

Předmluva k MPA	3
1 Úvod	3
2 Citované dokumenty	3
3 Termíny, definice a použité zkratky	3
4 Validace nebo ověřování	3
4.1 Ověřování údajů podle směrnice Evropského parlamentu a Rady 2003/87/ES	4
4.2 Proces ověřování týkající se rozsahu 98.....	5
4.3 Ověřování ročních emisí CO ₂ provozovatele letounu a ověření zprávy o zrušení emisních jednotek v rámci systému ICAO CORSIA.....	5
Bibliografie.....	5
Autorská práva.....	5
Přechodná a závěrečná ustanovení	5
PŘÍLOHA 1 Postup pro stanovení počtu WA.....	6
PŘÍLOHA 2 Předpokládaný časový rozsah posuzování	9

Předmluva k MPA

Český institut pro akreditaci, o.p.s. (ČIA) vydává tento metodický pokyn pro akreditaci (MPA) k vysvětlení a interpretaci požadavků k akreditaci validačních a ověřovacích orgánů podle ČSN EN ISO 14065:2013.

Toto vydání MPA reflektuje změny legislativy, která byla vydána v souvislosti s aktualizací systému ES pro obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů podle směrnice Evropského parlamentu a Rady 2003/87/ES.

1 Úvod

V tomto vydání MPA byly upřesněny/doplněny požadavky na validační a ověřovací orgány v kapitole 4.2, provedeny změny související s aktualizací EA 6/03 M:2022 a byla též upravena příloha 1.

Tento MPA obsahuje kromě informací k aplikaci požadavků k akreditaci validačních a ověřovacích orgánů podle ČSN EN ISO 14065:2013 v akreditačním systému České republiky také přehled schémat posuzování shody / programů posuzování shody v této oblasti (vizte definice 2.8 ČSN EN ISO/IEC 17000:2005).

Kromě v tomto MPA přímo citovaných dokumentů, tj. např. ČSN EN ISO 14065:2013, jsou při akreditaci validačních a ověřovacích orgánů používány i další dokumenty, které jsou uvedeny v příloze 2.5 Seznamu k MPA 00-02-...

2 Citované dokumenty

V tomto dokumentu jsou uvedeny normativní odkazy na následující citované dokumenty nebo jejich části, které jsou nezbytné pro jeho použití. U datovaných odkazů platí pouze citovaná vydání. U nedatovaných odkazů platí poslední vydání dokumentu (včetně všech změn).

ČSN EN ISO 14065:2013 Skleníkové plyny – Požadavky na orgány validující nebo ověřující skleníkové plyny pro použití v akreditaci nebo jiných formách uznávání

3 Termíny, definice a použité zkratky

Pro účely tohoto metodického pokynu platí termíny a definice uvedené v ČSN EN ISO 14065:2013 a MPA 00-01-..., dále se pro účely tohoto dokumentu používá:

EU ETS systém EU pro obchodování s emisemi podle směrnice Evropského parlamentu a Rady 2003/87/ES

MŽP Ministerstvo životního prostředí

WA witness audit

CEMS kontinuální měření emisí

NIM vnitrostátní prováděcí opatření

4 Validace nebo ověřování

Požadavková norma ČSN EN ISO 14065:2013 musí být plněna akreditovanými validačními a ověřovacími orgány pro všechny typy validací nebo ověřování popsány v tomto MPA. Pro validaci nebo ověřování

v rámci schémat posuzování shody / programů posuzování shody mohou existovat specifické výklady jednotlivých článků této normy, nebo specifické požadavky. Tyto výklady nebo požadavky jsou popsány v dokumentech, na které se tento MPA odkazuje.

4.1 Ověřování údajů podle směrnice Evropského parlamentu a Rady 2003/87/ES

Ověřování výkazů emisí skleníkových plynů a údajů o tunokilometrech v rámci systému EU pro obchodování s emisemi (EU ETS) mohou provádět pouze ověřovací orgány akreditované podle požadavků ČSN EN ISO 14065:2013 a plnicí prováděcí nařízení Komise (EU) č. 2018/2067.

Obecný rozsah akreditace je definován přílohou 1 prováděcího nařízení Komise (EU) 2018/2067. Takto definovaný rozsah je závazný jak pro všechny národní akreditační orgány, tak ověřovací orgány, které nemohou vytvářet vlastní varianty, pouze mohou z celkového rozsahu vybrat relevantní činnosti. ČIA po dohodě s MŽP stanovil, že poskytuje akreditaci v těchto skupinách činností: 1a, 1b, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 a 98 dle přílohy 1 prováděcího nařízení Komise (EU) 2018/2067. Posuzování odborné způsobilosti subjektu pro skupiny činností 98 je provázáno s příslušnou odbornou skupinou činností, tj. 1a, 1b, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11 a 12. Skupina činností pod kódem 98 zahrnuje ověřování skutečností vedoucích ke změně množství bezplatně přidělovaných povolenek v souladu s požadavky nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2019/331 (FAR).

Poznámka 1: Subjekt provádějící ověřování dat dle prováděcího nařízení Komise (EU) 2018/2067 je definován jako „ověřovatel“. Termínem „vedoucí auditor systému EU ETS“ se rozumí osoba, která je pověřena vedením a řízením ověřovacího týmu, je zodpovědný za ověření výkazu provozovatele nebo provozovatele letadel a za podání zpráv o tomto ověření. V textu tohoto MPA je dle terminologie normy ČSN EN ISO 14065:2013 použit termín ověřovací orgán.

Ověřovací orgán vydá provozovateli ověřovací zprávu pouze tehdy, je-li akreditován pro skupiny činností, ve kterých tento provozovatel působí. V rámci subdodávky nelze řešit ověření pro činnosti, které nemá ověřovací orgán v rozsahu akreditace.

Prováděcí nařízení Komise (EU) 2018/2067 neumožňuje definovat rozsah akreditace jinak, než jak je uvedeno v příloze I tohoto prováděcího nařízení, není tedy možno z požadavků na ověřovací orgán vypustit jeho kompetentnost k posuzování využívaných neakreditovaných laboratoří nebo systémů kontinuálního měření emisí (CEMS).

Pokud ověřovací orgán akreditovaný ČIA pro ověřování výkazů emisí skleníkových plynů má zájem v rámci EU ETS působit i v jiných členských státech EU, může tak činit bez omezení.

Pokud bude ověřovací orgán ověřovat v jiných členských státech EU, tak tuto skutečnost oznámí v rámci plnění povinností vyplývajících z článku 77 prováděcího nařízení Komise (EU) 2018/2067 (oznámení učiněné ověřovatelem). Ověřovací orgán si musí zjistit podmínky ověřování v daném státě.

Pokud se Ověřovací orgán rozhodne provádět ověřování v jiných členských státech EU, pak musí mít pro tuto činnost nastaveny procesy a definovány požadavky na odbornou způsobilost pracovníků včetně způsobu jejich plnění (např. znalost cizích jazyků, národní legislativy apod.) pro jednotlivé funkce. Ověřovací orgán musí mít dokumentovaný postup provádění akreditované činnosti jak na území České republiky, tak v případě ověřování v jiných členských státech EU.

Příslušné normy a nařízení Komise požadují schopnost „efektivní komunikace v jazyce“. Proto ověřovací orgán musí nastavit požadavky a pravidla pro používání auditorů / vedoucích auditorů / překladatelů

během celého procesu ověřování, tj. od příjmu žádosti, plánování ověřování až po vydání závěrečné zprávy v požadovaném jazyce.

Veškerou komunikaci ohledně oznámení učiněných ověřovacím orgánem zasílejte na ghg@cai.cz.

4.2 Proces ověřování týkající se rozsahu 98

Ověřovací orgán musí mít dokumentovaný postup pro:

- ověření výkazu základních údajů NIMs;
- ověření údajů nových účastníků na trhu;
- ověření ročních údajů o úrovních činnosti.

Ověřovací orgán provádějící tyto ověřovací činnosti musí být akreditován podle rozsahu 98 a v rozsahu (rozsazích) technického odvětví (technických odvětví) souvisejících se zařízením. Proces ověřování od fáze před uzavřením smlouvy až po vydání ověřovací zprávy se řídí stejnými kroky, jaké se vyžadují pro ověřování ročních výkazů emisí. Ověřovací orgán přizpůsobí proces ověřování všem dodatečným a odlišným požadavkům na ověřování souvisejícím s bezplatným přidělováním povolenek.

4.3 Ověřování ročních emisí CO₂ provozovatele letounu a ověření zprávy o zrušení emisních jednotek v rámci systému ICAO CORSIA

Požadavky na ověřování ročních emisí CO₂ provozovatele letounu a ověření zprávy o zrušení emisních jednotek v rámci systému ICAO CORSIA jsou uvedeny v příloze k MPA 00-02-18 – Seznam dokumentů, části 2.6 „Ověřovací / validační orgány“.

Bibliografie¹

- [1] ČSN EN ISO/IEC 17000 Posuzování shody – Slovník a základní principy
- [2] MPA 00-02-.. Předpisová základna akreditačního procesu
- [3] MPA 00-02-.. příloha Seznam dokumentů k MPA 00-02-..

Autorská práva

Držitelem autorských práv k tomuto dokumentu je ČIA. Text dokumentu nesmí být kopírován za účelem prodeje.

Přechodná a závěrečná ustanovení

Tento MPA 41-01-22 nabývá účinnosti dnem 01. 12. 2022 a ruší MPA 41-01-19 ze dne 20. 09. 2019.

Ing. Jiří Růžička, MBA, Ph.D.

ředitel

¹ V tomto MPA uvedené a citované dokumenty (EA, IAF, ILAC), jsou uváděny bez datace, jejich platné znění včetně datace je uvedeno v platné verzi přílohy k MPA 00-02-..

PŘÍLOHA 1 Postup pro stanovení počtu WA

Klastr	Skupina činností	Rozsah akreditace	Minimální počet WA při prvotním nebo opakovaném posouzení
A	1a, 1b, 7	Ověřování výkazu emisí CO ₂ ze spalovacích procesů ze skupin činností 1a, 1b a z technologických procesů ze skupiny činností 7 dle přílohy I prováděcího nařízení Komise (EU) 2018/2067	1
B	6	Ověřování výkazu emisí CO ₂ z technologických procesů ze skupiny činností 6 dle přílohy I prováděcího nařízení Komise (EU) 2018/2067	1
C	2, 8	Ověřování výkazu emisí CO ₂ z technologických procesů ze skupin činností 2 a 8 dle přílohy I prováděcího nařízení Komise (EU) 2018/2067	1
D	3, 4, 5	Ověřování výkazu emisí CO ₂ z technologických procesů ze skupin činností 3, 4, 5 dle přílohy I prováděcího nařízení Komise (EU) 2018/2067	1
E	9	Ověřování výkazu emisí CO ₂ z technologických procesů ze skupiny činností 9 dle přílohy I prováděcího nařízení Komise (EU) 2018/2067	1
F	10, 11	Ověřování množství přemístěného CO ₂ s využitím skupin činností 10 a 11 dle přílohy I prováděcího nařízení Komise (EU) 2018/2067	1
G	12	Ověřování množství CO ₂ z letecké dopravy ze skupiny činností 12 dle přílohy I prováděcího nařízení Komise (EU) 2018/2067	1
H	98	Ověřování výkazu emisí CO ₂ z jiných činností podle článku 10a směrnice 2003/87/ES (98) dle přílohy I prováděcího nařízení Komise (EU) 2018/2067	1

Vysvětlivky:

Při stanovení počtu WA je vždy zohledněna provedená analýza rizik.

Ad 1)

Uvedené počty WA jsou minimální a jsou předepsány pro prvotní nebo opakované posouzení. Při prvotním posouzení musí být WA provedeny před přiznáním dané skupiny činností do rozsahu akreditace. Při opakovaném posuzování musí být WA ze všech klastrů předvedeny v průběhu celého akreditačního cyklu. Witnessing musí být doplněn o výběr a přezkoumání ověřovací dokumentace, aby bylo zajištěno pokrytí všech skupin činností v rámci rozsahu a cyklu akreditace. Výběr skupiny činností, pro kterou má být WA vykonán je na vedoucím posuzovateli. Vedoucí posuzovatel může požadovat rozšíření nebo zintenzivnění svědeckého posouzení a/nebo přezkoumání dokumentace nad rámec

vymezeného klastru, pokud jsou ověřovací činnosti v rámci jedné nebo více skupin činností vysoce relevantní z hlediska složitosti, odborné způsobilosti a/nebo míry/rozsahu emisí.

Ad 2)

Ověřovací orgán je povinen v souladu s požadavky prováděcího nařízení Komise (EU) 2018/2067 v rámci PD předvést minimálně 1 WA každý rok. Lze zkombinovat více WA do jedné akce. Během akreditačního cyklu je nutné realizovat minimálně 1 WA pro skupinu činností 98 společně s WA pro skupinu činností 1a, 1b – 12. Ověřování výkazů základních údajů, výkazů údajů nových účastníků na trhu a ročních výkazů údajů o úrovních činnosti vyžaduje akreditaci včetně svědeckého posouzení ve skupině činností 98. Není vhodné, aby byl opakovaně prováděn WA na stejném zařízení.

Ad 3)

Před udělením akreditace je nutné provést alespoň jedno svědecké posouzení v každém definovaném klastru a přezkoumání dokumentace v každé skupině činností v rámci požadovaného rozsahu. Pokud tyto podmínky nelze splnit pro každou skupinu činností, o kterou je žádáno, např. proto, že ověřovací orgán dosud nemá žádné klienty, může být rozhodnuto o udělení akreditace po posouzení v kanceláři, bez příslušného svědeckého posouzení a přezkoumání dokumentace, pokud ověřovací orgán oznámí všechny ověřovací činnosti s dostatečným předstihem. Neshody zjištěné při prvním svědeckém auditu mohou být důvodem k pozastavení akreditace.

Ad 4)

Během PD v prostorách ověřovacího orgánu v průběhu celého akreditačního cyklu bude provedeno alespoň jedno přezkoumání dokumentace pro každou skupinu činností zahrnutou do rozsahu akreditace. Pro skupinu činností 1a nebo 1b, je-li součástí rozsahu akreditace, se každoročně provede alespoň jedno přezkoumání dokumentace. Zařízení používající CEMS musí být zařazena do programu svědeckých posouzení alespoň jednou za akreditační cyklus.

Ad 5)

Při každém rozšíření rozsahu akreditace na novou skupinu činností se musí zdokumentovat odborná způsobilost ověřovacího orgánu a musí být provedeno alespoň jedno přezkoumání dokumentace. Pokud je rozšíření rozsahu akreditace součástí nového klastru, musí být provedeno svědecké posouzení. Pokud není možné provést svědecké posouzení nebo přezkoumání dokumentace, použijí se obdobně ustanovení v části Ad 3).

Ad 6)

Při opětovném posuzování musí být potvrzeno, že všechny klustry v rámci akreditovaného rozsahu byly svědecky posouzeny a všechny skupiny činností byly v akreditačním cyklu posouzeny prostřednictvím přezkoumání dokumentace. V jedné z technických skupin činností 1-12 musí být provedeno alespoň jedno svědecké posouzení. Určení počtu a typu svědeckých posouzení na místě pro opakované posuzování vychází z výsledků svědeckých činností v akreditačním cyklu a z faktorů, které je třeba zvážit

při plánování a výběru dokumentace pro přezkoumání a svědecké posouzení. Při plánování opětovného posuzování musí být zohledněny požadavky čl. 51 odst. 2 AVR.

Ad 7)

V případě, že v jedné skupině činností nebylo provedeno žádné ověření v průběhu akreditačního cyklu, bude rozhodnuto o neudělení této skupiny činností nejpozději během opětovného posuzování, pokud ověřovatel není schopen prokázat pokračující uplatňovanou odbornou způsobilost rovnocenným způsobem.

PŘÍLOHA 2 Předpokládaný časový rozsah posuzování

Prvotní / opakované posouzení

Pracovníků	3 ÷ 5	6 ÷ 10	11 ÷ 15	16 ÷ 20
Klastrů	celkem hodin			
1	94	100	104	110
2	104	111	116	123
3	114	122	128	136
4	124	133	140	149
5	134	144	152	162
6	144	155	164	175
7	154	166	176	188
8	164	177	188	201

Pravidelná dozorová návštěva

Pracovníků	3 ÷ 5	6 ÷ 10	11 ÷ 15	16 ÷ 20
Klastrů	celkem hodin			
1	19	20	21	23
2	21	23	24	26
3	24	26	27	29
4	26	28	30	32
5	29	31	33	36
6	31	34	36	39
7	34	37	39	42
8	37	40	42	45

Při stanovení předpokládaného časového rozsahu posuzování je vždy zohledněna provedená analýza rizik. V rámci analýzy rizik je zvážen také počet klientů.

Podle prováděcího nařízení Komise (EU) 2018/2067 se v oblasti ověřovacích orgánů provádí posuzování každoročně.

Za klastr se rozumí kombinace skupin činností, které mají podobné požadavky na odbornou způsobilost. Činnosti jsou definovány přílohou I prováděcího nařízení Komise (EU) 2018/2067. V časové náročnosti není započítána časová náročnost pro provedení witness auditů.

Witness audit

	Prvotní / opakované posouzení				Pravidelná dozorová návštěva			
	posuzování		WA		posuzování		WA	
	VP h	OP/E h	VP h	OP/E h	VP h	OP/E h	VP h	OP/E h
Witness audit	4	4	4-16*	4-16*	4	4	4-16*	4-16*

* celkové náklady budou založeny na čase skutečně stráveném na witness auditu (uvedená hodnota je pouze orientačním odhadem)

VP vedoucí posuzovatel

OP/E odborný posuzovatel / expert

**Potřebujete
více informací?**

KONTAKTUJTE NÁS

Adresa:

Olšanská 54/3, 130 00 Praha 3

Web:

www.cai.cz

Facebook:

facebook.com/akreditaceCR

E-mail:

mail@cai.cz

Telefon:

+420 272 096 222

Twitter:

twitter.com/akreditace

Linkedin:

linkedin.com/company/akreditace

ACCREDO „
dávám
důvěru.“

ČESKÝ INSTITUT PRO AKREDITACI, O.P.S.